

Vatten i samhällsplaneringen - ett seminarium om miljö kvalitetsnormerna

Sammandrag av seminarium 19 oktober 2016 i Västerås

David Liderfelt

Mälaren – en sjö för miljoner och LIFE IP Rich Waters

David Liderfelt, Mälarens vattenvårdsförbund

Seminarieriet "Vatten i samhällsplaneringen" är ett av tre seminarier som Mälaren - en sjö (MER) arrangerar under hösten 2016. För MER har i 2016 annars präglats av ansökan av LIFE IP Rich Waters. Ansökningsarbetet är i sin slutfas och kontraktet väntas kunna signeras i december i år. Projektstart är 2017.

MER består av 22 kommuner i Mälarens avrinningsområde. Sedan MER startades hösten 2013 har 10 seminarier och utöver det flera olika typer av träffar arrangerats. Projektet har också medverkat till 8 projektansökningar, vara av LIFE IP Rich Waters är en.

LIFE IP Rich Waters är Sveriges hittills största LIFE-projekt med 35 parter och en budget på ca 300 miljoner kronor. Syftet är att genomföra åtgärdsprogrammet för vatten i Norra Östersjöns vattendistrikt.

Nytt från Vattenmyndigheten

Mats Wallin, Vattenmyndigheten för Norra Östersjöns vattendistrikt.

Regeringen har nu prövat Vattenmyndigheternas åtgärdsprogram. Vattendelegationerna ska fastställa åtgärdsprogrammen. Det sker sannolikt i december.

Det blir en del mindre förändringar. Åtgärder som är riktade till kommuner och myndigheter i egenskap av verksamhetsutövare tas bort. Regeringen slår också fast att det är via lantbruksprogrammet som jordbruksverket ska styra åtgärdsarbetet kopplat till växtnäringsläckage från lantbruket. Förändringen i relation till det ursprungliga förslaget kan innebära en halvering av förmågan att minska belastningen på Östersjön.

Mats underströk vikten av att planera över avrinningsområden och kommunicera över administrativa gränser.

Miljö kvalitetsnormer för vatten och den fysiska planeringen

Susann Sass-Jonsson, Länsstyrelsen i Stockholms län

Länsstyrelsen i Stockholm har nyligen skrivit ett granskningsyttrande till en detaljplan över Barkabystaden II. De konstaterar att de planen kom komma att överprövas om Järfälla kommun inte visar hur MKN för vatten ska uppnås.

Enligt Weserdomen gäller att ingen kvalitetsfaktor får försämrats. Länsstyrelsen utgår från att detta även ska tillämpas för PBL och planer.

Länsstyrelsen gör bedömningen att detaljplanen sannolikt gör potentialen att reducera fosfor minskar med 240 kg per år i och med att man kommer att bygga på Bällstaans svämplan. Kommunen behöver visa alternativa vägar till en motsvarande minskning av fosfor i avrinningsområdet för att planen inte ska överprövas.

Länsstyrelsen ansåg att plankartan behöver förtydligas vad gäller utformningen av å-fåran genom området. De ansåg också att en skötselplan behövs.

Vatten i planarbetet – så jobbar Västerås stad

Barbro Sollén Wilcox, Västerås stad, och Lena Höglund, Mälarenergi.

Västerås stad har sedan länge arbetat strategiskt med miljöfrågorna. En del av det arbetet är en vattenplanering som kvantifierar målsättningar för utsläppen från staden.

Vad gäller dagvatten har man tagit fram en policy och en handlingsplan. En handbok är på gång. De vill bli ledande i dagvattenfrågan och samverkar mycket mellan förvaltningarna och bolagen.

Enligt policyn ska dagvattenfrågan utredas i alla detaljplaner. Mängden föroreningar och risken för skador ska minimeras och vattnet ska synliggöras i stadsmiljön.

Stora utmaningar kräver kreativa lösningar – vatten i Stockholms stads planering.

Juha Salonsaari, Stockholms stad

I Stockholm stad är dagvattenfrågan med tidigt i planprocessen. Men det saknas tid att granska förslagen i de efterföljande stegen. Slutprodukten får väldigt lite tillsyn.

Stockholms stad har tagit fram en handlingsplan i och med vattendirektivet. De har tagit fram lokala avrinningsområdesvisa handlingsplaner. Det finns pengar avsatta. Nästa år ska 50 miljoner kronor satsas på vattenåtgärder.

De har gjort målet konkret genom att tala om hur stor andel av årsnederbörden som behöver renas. Enligt deras beräkningar blir exploateringarna 0,25 % dyrare med en hållbar dagvattenhantering.

Stockholms stad är även intresserad av samverkan med andra kommuner.

Hur kommer nya EU-domar att styra samhällsplaneringen?

Annika Israelsson, Länsstyrelsen i Uppsala län

Den så kallade Weserdomen slår fast att man inte kan ge tillstånd till åtgärder eller verksamhet om de riskerar att försämra en miljö kvalitetsfaktor. Det innebär att verksamhetsutövaren tidigt i arbetet behöver ett fördjupat underlag på kvalitetsfaktornivå.

I och med Weserdomen behöver kommunerna tydligare åskådliggöra vattnet i ÖP och det behöver också framgå hur man tänker sig att samverka med andra kommuner. Den behöver ange hur god status ska nås.

Man kan inte reglera flöden och rening i en detaljplan. Man kan reglera lokaliseringar, hårdgörande av ytor samt avsätta ytor för dagvattendammar.

Vattenatlas - nytt kartstöd underlättar kommunernas arbete

Anna Olsson, Höje å- och Kävlingeåns vattenråd

Höjeå- och Kävlingeåns vattenråd har tagit fram ett kartstöd som de kallar vattenatlas. Den finns tillgänglig på www.vattenatlas.se. Kartstödet kombinerar information som finns i VISS och de underlag som kommunerna själva behöver för sin handläggning. Till skillnad från kommunens egna kartstöd finns i på avrinningsområdesnivå.

Målgruppen för vattenatlas är alla, såväl tjänstemän och politiker som allmänheten. Kävlingeåns vattenråd tog fram den med hjälp av LOVA-medel. Totalkostnaden var ca 600 000. Nu ingår information från 17 kommuner (mer än hälften av Skånes kommuner).

Kompensationsåtgärder för vatten i fysisk planering - är det tillämpligt?

Karolina Ardesjö Lundén, Utredningen för ekologisk kompensation

Regeringen har gett i uppdrag att identifiera åtgärder för att åstadkomma en effektivare och mer konsekvent tillämpning av ekologisk kompensation i samband med större exploatering och ingrepp i värdefulla mark- och vattenområden.

Det finns regler om kompensation i miljöbalken men inte i PBL, även om det finns många som jobbar med kompensation. Utifrån gällande lagstiftning finns begränsningar rörande vad som kan regleras i en detaljplan.

Det har kommit in önskemål till utredningen att de ska omfatta MKN för vatten och PBL. Utredningen kommer att presenteras i mars 2017.